

4.5.2018

**ELO ry:n LAUSUNTO OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN ASETUKSESTA
AMMATILLISEN KOULUTUKSEN RAHOITUKSEN LASKENTAPERUSTEISTA ANNETUN
ASETUKSEN MUUTTAMISESTA (OKM 021:00/2018)**

Elinkeinoelämän oppilaitokset ELO ry on ammatillisten oppilaitosten verkosto, jonka aikuiskoulutuksen tarjonta kattaa koko elinkeinoelämän. ELO:n oppilaitokset rakentavat elinkeinoelämän kilpailukykyä sekä parantavat työvoiman kysynnän ja tarjonnan kohtaamista tarjoamalla työelämälähtöistä lisä- ja täydennyskoulutusta.

Vaikuttavuusrahoitus mittaa koulutuksen tavoitteiden saavuttamista ja on siten hyvä lisä rahoituksen suuntaamiseksi ja koulutuksen kehittämiseksi. Lausuntomme keskittyy opiskelijapalautteen kysymyksiin aikuisopiskelijan kannalta.

Kysymysten ymmärrettävyys ja relevanttius aikuisopiskelijalle

Rahoitukseen vaikuttavan kyselyn pitää ensisijaisesti mitata sitä, mihin oppilaitos voi vaikuttaa, etenkin kun kyselyyn vastaaminen oltaisiin määräämässä oppilaitoksen velvollisuudeksi. Toiseen on tarkkaan pohdittava, miksi kysytään – mitä tietoa kyselyllä halutaan. Alla olevien esimerkkien valossa voi olla hieman haasteellista ymmärtää, mitä opetushallinto hakee näillä kysymyksillä. Lisäksi oppilaitokset ovat toistaiseksi tietämättömiä siitä, mitä kysymysten taustalla on, samoin kuin siitä, mikä opetushallinnon näkökulmasta on vastausprosentin tavoitetaso. Toisaalta oppilaitokset ovat hyvin tietoisia siitä, että kaikenlaisia kyselyitä on jatkuvasti ja paljon, ja vastausprosenttien saaminen kohtuullisiksi on sangen haastavaa, jopa kenties oppilaitosten vaikuttamisen ulottumattomissa.

Reformilainsäädännön näkökulmasta myöskään ”tasapäästäminen” ei toimi kaikessa - ammatillisten erikoisoppilaitosten aikuisopiskelijoiden tarpeet ja opinnot ovat hyvin erilaisia kuin ammattikouluissa ja lukioissa opiskelevien. Tästä syystä myös kysyttävien kysymysten pitää mitata heidän kannaltaan oikeita asioita. Useimmilla oppilaitoksilla on omat asiakaspalautekyselyt, joilla omaa toimintaa kehitetään – suosittelimme harkittavaksi, voidaanko niitä hyödyntää erikoisoppilaitosten osalta tähänkin tarkoitukseen.

Aikuisopiskelijan arki, etenkin kun opiskellaan vakituisen työn ohessa, on varsin kaukana perustutkintoja täyspäiväisesti opiskelevan nuoren arjesta eikä opetushallinnon kielikään ole tuttua kenties kummallekaan kohderyhmälle. Esimerkiksi ilmaisu yhteishaku/jatkuva haku on opetuslalla työskenteleville selvä, mutta ei välttämättä kerro riittävästi opiskelijalle siitä mitä eroa näillä on. Samoin näyttöjen aitous on termi, joka ymmärretään opetuslalla, mutta voi tuntua varsin kummalliselta työssäkäyvälle. Mahdollisuus opiskella ja työskennellä ulkomailla herättää enemmän kysymyksiä kuin mielekkäitä vastauksia; työssäkäyvälle ne riippuvat muista asioista kuin siitä oppilaitoksesta, jossa hän on täydentämässä osaamistaan.

Osa kysymyksistä voi tuntua irrelevanteilta, joka tunkeilevilta. Esimerkiksi kysymys kiusaamisesta työpaikalla voi olla paikallaan työharjoittelua suorittavalle, mutta vakituisessa työsuhteessa olevalle voi olla hyvinkin kummallista, että Opetushallitus kysyy heidän työpaikkansa asioista tällä tasolla.

4.5.2018

Kysymystä on pyritty selventämään viittaamalla työpaikkaan, jossa henkilö opiskelee. Järjestelmää pitää kuitenkin tietää paljon, jotta tämän pystyy hahmottamaan.

Samoin kysymys urasuunnitelmista vakituudessa työsuhhteessa olevalle, mahdollisuuksista käyttää kuraattorin palveluja yms. voi hämmentää, etenkin kun työssä käyvät ovat työterveyshuollon piirissä. Aikuisopiskelija, joka täydentää osaamistaan, on tyypillisesti selvittänyt jo etukäteen miksi ja millä tavoitteilla hän on tullut opiskelemaan.

Rahoitukseen vaikuttavista kysymyksistä työssäkäyvän opiskelijan kannalta hämmäntävä kysymys on kysymys 7 – mahdollisuus opiskella työpaikalla, joka on tarkoitus liittää erityisesti nuorisosaasteen opintoihin. Tässä osa aikuisista työssä käyvistä opiskelijoista todennäköisesti miettii oman työpaikkansa koulutuspolitiikkaa, mikä vaihtelee työnantajittain ja on myös työnantajan päätettävissä.

Sen sijaan esimerkiksi suoraan vaikuttavuuteen liittyvät kysymykset ja yleisarvio (25 – 28) ovat erinomaisia mittareita koulutuksen onnistumiselle. Joka tapauksessa rahoituslainsäädäntö monimutkaistui merkittävästä vastakkaisesta tavoitteesta huolimatta, ja mitä enemmän siinä on liikkuvia osia, sitä ennakoimattomaksi oppilaitosten toiminta muuttuu.

Edellä mainituista syistä johtuen ehdotamme:

- Lisä- ja täydennyskoulutusta antavien oppilaitosten omien palautekyselyjen hyödyntämistä vaikuttavuusrahoituksen perusteena
- Työelämäpalaute varmistetaan siten, että myös yrityksiltä kysytään palautetta, ei vain opiskelijoilta
- Että lomakkeessa voi vähintäänkin valita mitkä kysymykset on kohdistettu nuorille ja mitkä aikuisille työssä käyville kohderyhmille
- Että kysymysten taustat ja tarkoitukset avataan oppilaitoksille
- Että opetushallinto informoi laajasti, mitä keinoja vastaamiseen kannustamiseen sillä olisi tarjolla

Työllisenä pysymisen merkitys rahoituksessa

Aikuisten lisä- ja täydennyskoulutuksella on huomattava merkitys suomalaisten työllistyvyyteen, työvoiman saantiin ja työurien pidentämiseen. On tärkeää ja kannatettavaa, että työllisinä pysyminen ja sitä kautta työuran pidentyminen näkyy vaikuttavuusrahoituksen määräytymisessä riittävän suurella painoarvolla. Työllisenä pysymisen kerroin on nyt työllistyvän kerrointa matalampi. **Ehdotamme, että näiden tavoitteiden kertoimet nostetaan samalle tasolle.**

Elinkeinoelämän Oppilaitokset ELO ry:n hallituksen puolesta

Matts-Anders Nyberg
Hallituksen puheenjohtaja

4.5.2018

ELO ry:n oppilaitokset:

ABB Oy, Business School**AVA-instituutti****Finnair ilmailuopisto****Kiinteistöalan koulutussäätiö sr – Kiinko****Kone Oy:n teollisuusoppilaitos****Meyer Turku Laivanrakennusoppilaitos****Nokia teollisuusoppilaitos Oyj****Ruukki Teollisuusoppilaitos****Suomen Ympäristöopisto SYKLI****UPM Teollisuusoppilaitos****Wärtsilä Vaasan konepajakoulu****Ammatinedistämislaitossäätiö AEL sr****ANS Finland, Avia College****Jollas Instituutti****K-instituutti****Konecranes Instituutti****Mirka Akatemia****Rakennusteollisuuden koulutuskeskus RATEKO****Sisun teollisuusoppilaitos****Toyota ammattioppilaitos****Valmet Automotive Oy:n teollisuus-oppilaitos**

